

været af den Tro, at de Midler, som de indsatte i Sparekasserne, blev forrentede af den grønlandske Handel. Men en egentlig Adgang til at faa autentiske Oplysninger om disse Forhold har været forholdt Grønlønderne. Sparekasserne stiftedes i 1867 for Nord-Grønland og i 1868 for Syd-Grønland. Det var Inspektørerne i Nord-Grønland og Syd-Grønland, der foreslog dette, og saa henlagde man Hjælpekassernes Formue som en Grundfond eller Reservefond for disse Sparekasser, og Grønlønderne troede naturligtvis, at denne Reservefond laa og trak Rente og var en yderligere Sikkerhed, medens Sparekassernes Midler paa en eller anden Maade blev anbragte herhjemme og gjorde rentebærende. Men saa kom der en Resolution af 29. November 1901, og ved denne oplyses det, at man har ladet Hjælpekassens Midler tjene til at forrente Sparekassens. Altsaa, den grønlandske Handels Direktion har taget de Penge, som Grønlønderne indsætte i deres Sparekasser, og gjort dem frugtbringende — vel sagtens i sin Handlevirksomhed; saa vidt jeg kan forstaa. Men den „grønlandske Handels“ Direktion har ikke ud af sin Forretning, ud af Handlens Omsætning, svaret nogen Rente af Sparems Midler, men derimod har den uden videre brugt de Grønlønderne selv tilhørende 24,000 Kr., som de grønlandske Hjælpekassers Midler beløb sig til i 1868, til dermed at forrente Grønløndernes Sparepenge. Det er jo en underlig Maade at forrente Sparemidler paa. Men ikke alene har man fuldkommen opbrugt de grønlandske Hjælpekassers Midler paa denne Maade, men man har brugt yderligere 28,000 Kr. Man har altsaa siden 1868 administreret de grønlandske Sparekasser saaledes, at de have givet et Under-skud paa 52,000 Kr., saadan omtrent; i et Tidsrum af 30—40 Aar har man sat noget over 50,000 Kr. over Styr for Grønlønderne ved denne Administration. Det er selvfølgelig noget, som aldeles ikke er tilladeligt, og jeg nærer heller ingen Tvivl om, at naar dette Forhold er blevet fremdraget her for Offentligheden og gjort til Genstand for Overvejelse, vil man rette paa dette Forhold, og „Den grønlandske Handel“ vil komme til at erkende sin Forpligtelse til at forrente de Sparemidler, som den

har hjembragt fra grønlandske Sparere og gjort frugtbringende efter eget Tykke. Da nu de grønlandske Hjælpekassers Midler vare opbrugte, maatte man jo se sig om efter andre Midler til at forrente Sparemidlerne med, naar „Den grønlandske Handel“ ikke skulde gøre det, og den af mig nævnte Resolution af November 1901 bestemmer saa, at Fælleskasserne skulle overtage Forrentningen af Sparemidlerne, og at Fællesfonden skal overtage Garantien for og betale Renterne af Enkeforsørgelseskasserne. Se, det er et højt ejendommeligt Forhold.

Jeg skal omtale det et for et. Altsaa „Den grønlandske Handel“ har for det første aldrig forrentet de Midler, som de grønlandske Sparere betroede den. Den burde selvfølgelig have købt kgl. Statsobligationer eller Kreditforeningsobligationer eller andre rentebærende Papirer, som vare at betragte som fuldkommen sikre, og saa ladet Renterne af disse Papirer tilfalde de grønlandske Sparere som deres lovlige Renter. Saa vilde „Den grønlandske Handels“ Direktion have forholdt sig overfor Grønlønderne omtrent, som Overformynderiet forholder sig overfor de Midler, som blive det betroede af Folk herhjemme. Men *det* har den aldeles ikke gjort. Grønlønderne have maattet sende deres Midler her til Danmark uden nogen Sinde at faa dem forrentede af den grønlandske Handel. Og mod Grønløndernes Protest mod dette — for Grønlønderne have nu protesteret, idet Forstanderskabet i Godthaab har tilstillet Ministeriet en Protest mod dette Forhold — kan man ikke indvende, at det er ikke kontante Penge, Grønlønderne have sendt her hjem, for det have Grønlønderne været afskaarne fra. I tidligere Tid var det saadan; at al Handel mellem Grønland og Danmark, altsaa hele den grønlandske Handel, Direktionens Monopolhandel paa Grønland, foregik som en Tuskhandel; idet man kun leverede Grønlønderne Varer for deres Produkter deroppe. Men nu er dette Forhold for saa vidt forandret, som man giver dem Penge eller Penges Værd, det vil sige, man giver ikke en Grønlønder, saa vidt jeg ved, højere Møntstykker end en Tiøre; en Grønlønder kan faa udbetalt i Penge 10 Øre, 5 Øre, 2 Øre og 1 Øre, men